

HANKESUUNNITELMA

Sisältöliiketoiminnan luovien prosessien johtaminen Creative Processes and Content Business Management

HANKKEEN TAUSTAA

Suomi mielletään korkean teknologian, mutta matalan lisäarvon maaksi. Monien talousennusteiden mukaan ICT-alan painopiste on kuitenkin siirtymässä informaatioteknologian ja telekommunikaation kautta myös sisällöntuotantoon ja sisältöliiketoiminnan kasvuun. Sisältöliiketoiminta-ala vaatii laaja-alaista sisältöjen ja teknologian ymmärtämistä sekä näkemystä kehitettävien palvelujen ja tuotteiden kaupallistamisen mahdollisuuksista.

Digitaalisen median palveluiden ja tuotteiden kehittyessä ja markkinoiden kasvaessa Suomessa on alettava kouluttaa uudenlaisia osaajia johtamaan sisältöliiketoiminnan luovia prosesseja. Koulutuksen on oltava yliopistotasosta ja jatkuvaa, jotta se houkuttelisi parhaan opiskelijapotentialiin. Koulutuksen on oltava myös entistä monialaisempaa ja kansainvälisempää vastatakseen työelämän tarpeisiin. Jotta sisältöliiketoimintayritysten päivittäinen rekrytointipulma voitaisiin ratkaista, **tarvitsemme pysyvän koulutusohjelman teknologiaympäristössä tapahtuvan luovien prosessien johtamisen koulutusta varten.** Maisteritasoinen eri aloja, mm. tekniikan, liiketaloustieteen, juridiikan ja humanististen alojen opintoja yhdistävä koulutus, jossa luovan prosessin johtaminen olisi veturina, helpottaisi sisältöjen ja teknologian rajapinnassa toimivien yritysten kasvun ja kansainvälistymisen ongelmia. (Tarjanne, Petra 2004: *Luovien prosessien johtamisen koulutus Suomessa osana sisältöliiketoiminnan kehittämistä*. Selvitys opetusministeriölle 15.10.2004.)

Vastaavanlaisia tarpeita osoittavat myös useat muut tutkimukset ja selvitykset, mm. opetusministeriön sisältötuotantotyöryhmän väliraportit (ks. esim. <http://www.minedu.fi/julkaisut/julkaisusarjat/tyoryhmamuistiot.html>). Myös Oulun kaupungin kasvusopimuksen sisältö- ja mediatoimialan kehittämistä toteuttavan

yrittäjä- ja organisaatioverkoston Media Forumin (www.mediaforumoulu.org) työskentelyssä on havaittu tällaisten osaajien puutetta. Viestiä osaajien puutteesta tulee laajasti myös muuten elinkeinoelämän puolelta niin mobiiliteknologian kuin perinteisen median yrityksistä sekä kauppa- ja teollisuusministeriöstä, TE-keskuksista jne. Sisältöliiketoiminta-alan prosessien johtaminen vaatii laaja-alaista sisältöjen ja teknologian ymmärtämistä sekä näkemystä kehitettävien palvelujen ja tuotteiden kaupallistamisen mahdollisuuksista. Tällä hetkellä yliopistotasoisena ei kouluteta missään sellaisia osaajia, jotka pystyisivät yhdistämään teknologian, liiketaloudellisen ajattelun sekä sisältöjen kehittämisen prosessin johtamisen.

Oulun yliopisto on esittänyt OPM:lle ”Sisältötuotantoalan ja viestinnän maisteriohjelman” vakinaistamista. Esityksen taustalla on Bolognan sopimus, joka astuu voimaan syksyllä 2005. Sopimuksen mukaan Euroopan kaikissa yliopistoissa siirrytään kaksiportaiseen tutkintojärjestelmään, minkä seurauksena muuntokoulutuksena toteutettavien, kansainvälisten maisteriohjelmien tarve kasvaa. Maisteriohjelmien vakinaistamistavoitteet tulevat kuitenkin seuraavan kerran esille vasta yliopistojen ja OPM:n tulosneuvotteluissa koskien vuonna 2007 alkavaa tuloskautta.

Uuden alan koulutuksen kehittäminen ja tarjonta olisi tarpeen mahdollistaa Oulun yliopistossa myös kaudelle 2005–2006. Tämän Oulun yliopiston yhteistyöhankkeen tavoitteena on vahvistaa uuden monitieteisen ja kansainvälisen, sisältöliiketoimintaan erikoistuvan maisteriohjelman vakinaistamismahdollisuuksia Oulun yliopistossa ja taata, että jo aiemmin vakinaistettavaksi esitetty ”Sisältötuotannon ja viestinnän maisteriohjelma” todella saataisiin Oulun yliopistoon pysyväksi osaksi koulutustarjontaa.

HANKEKUVAUS JA HANKKEEN TAVOITTEET

Sisältöliiketoiminnan luovien prosessien johtaminen (Creative Processes and Content Business Management) on Oulun yliopiston humanistisen tiedekunnan taideaineiden ja antropologian laitoksen yhteistyöhankke. Hankkeessa pyritään vakinaistamaan muuntokoulutuksena toteutettava, monitieteinen ja kansainvälinen sisältöliiketoiminnan opinto-ohjelma Oulun yliopistossa.

Hankkeen rahoitus on tarkoitus hakea Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) Tavoite 2 -ohjelmasta. Hankkeen kohderyhmänä ovat alan 1) tutkijat ja kouluttajat (yliopistojen ja korkeakoulujen asiantuntijat sisältöliiketoiminnan eri osa-alueilta), 2) työelämä (toimialan asiantuntijat yrityksistä, organisaatioista, hankkeista jne.) ja 3) opiskelijat.

Hankkeen tavoitteena on

1. **Suunnitella ja kartoittaa uuden monitieteisen ja kansainvälisen opinto-ohjelman vakinaistamisen mahdollisuudet Oulun yliopistossa.** Hankkeen tavoitteena on rakentaa muuntokoulutuksena suoritettava, monitieteinen ja kansainvälisiä yhteyksiä hyväksi käyttävä, pysyvä maisteriohjelma Oulun yliopistoon. Bolognan sopimus mahdollistaa jatkossa opiskelijoiden

vapaamman liikkumisen Euroopan sisällä, yliopistojen kansainvälisen yhteistyön yhteisten maisteriohjelmien rakentamisessa sekä opiskelijoiden hakeutumisen kansainvälisiin maisteriohjelmiin myös ulkomaille. Opintojen suunnittelun ja kehittämisen taustalla käytetään Oulun yliopiston Mediatuottajan maisteriohjelman (METKA) ja Tiedeviestinnän maisteriohjelman (TIEMA) toteuttamisesta saatuja kokemuksia, valtakunnallisia ja kansainvälisiä yhteyksiä sekä tieto-taitoa. Oulun yliopisto on esittänyt OPM:n ESR-rahoitteisten maisteriohjelmien selvityksen yhteydessä OPM:lle näistä ohjelmista yhdistettävän ”Sisältötuotantoalan ja viestinnän maisteriohjelman” vakinaistamista. Koska maisteriohjelmien vakinaistamiset tulevat ajankohtaisiksi vasta vuonna 2007 alkavalla kaudella, OPM on vuotta 2003 koskevassa palautteessaan yliopistoille todennut, että OPM:n arvioinnissa mukana olleita ja hyviksi arvioituja maisteriohjelmahankkeita olisi hyvä jatkaa ESR-rahoituksella vuoden 2006 loppuun.

Jaana Puukan selvityksessä Oulun yliopiston mediatuottajan maisteriohjelmasta muun muassa ohjelmassa toteutettua opintojen ohjausta ja monipuolisten oppimismenetelmien hyväksikäyttöä pidetään esimerkillisinä. Opintojen suunnittelu, koordinointi ja organisointi, kiinteät työelämäyhteydet sekä kansainvälisyys saavat kiitosta. Lisäksi todetaan seuraavaa: ”Yliopiston ulkopuoliseen osaamiseen ja lyhyeen kokemukseen perustuvan ohjelman haasteina ovat yliopistomaisen profiilin vahvistaminen sekä tutkimusperustan luominen. Yliopistojen maisteriohjelmien tulee rakentua riittävän vahvan tutkimusperustan sekä yliopiston oman osaamisen varaan.” (Puukka, Jaana 2004: *Vakinaistaa vai ei? Opetusministeriön selvitys rakennerahastovaroin toteutetuista maisteriohjelmissä*. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2004:18.)

Hanke vastaisi erityisesti tähän Puukan viimeiseen esitykseen: vahvistamaan opintojen profiilia, tutkimusperustaa sekä osaamista. Eli hankkeen tavoitteena on:

2. Vahvistaa toimialan opintojen profiilia, tutkimusperustaa sekä osaamista. Lisäksi tavoitellaan tutkimus- ja yritys-elämän tiiviimpää vuorovaikutusta. Näitä tavoitteita lähdetään toteuttamaan mm. alan asiantuntijoiden koulutuksen kautta. Hankkeeseen rekrytoidaan 5–6 hengen asiantuntija- ja kouluttajaverkosto, joilta edellytetään tutkimus- ja toimintasuunnitelma. Nämä alan eri osa-alueilta valittavat asiantuntijat jakavat erityistuntemustaan kouluttamalla toisiaan (”Professionals train professionals”). Olennaista asiantuntijaverkoston toiminnassa on yhteisöllinen oppiminen, jaettu asiantuntijuus ja sen kehittäminen ja tätä kautta toimialaosuamisen ja laadun lisääminen. Asiantuntijaverkoston jäsenten tarjoama koulutus on avoin myös muille alan asiantuntijoille sekä alaa tunteville ja sen kehittämisestä kiinnostuneille opiskelijoille.

Asiantuntijaverkoston tehtävänä on tehdä hankkeen aikana myös alan tutkimus- ja selvitystyötä. Tavoitteena on eri tieteen- ja tutkimusalojen soveltaminen muuttuvan alan kehitys- ja koulutustarpeisiin. Verkosto järjestää projektin työntekijöiden kanssa alan kansainvälisiä ja valtakunnallisia seminaareja, konferensseja ja workshopeja sekä harjoittaa alaan liittyvää julkaisutoimintaa (artikkelikokoelmat, selvitykset, raportit).

Ohjausryhmän jäseniä edellytetään toimimaan etenkin asiantuntijaverkoston tutkimusten ohjaajina, mutta myös verkostokouluttajina. Asiantuntijaverkostotyö sekä hankkeessa toteutettava organisaatio-, yritys- ja hankeyhteistyö organisoidaan osaksi opinto-ohjelman vakituista toimintaa. Lisäksi verkoston jäsenet tuottavat uuden, tavoitteellisesti vuonna 2007 vakinaistettavan muuntokoulutusohjelman opintosuunnitelman.

3. Kansainvälinen ja valtakunnallinen verkostoituminen sekä yhteistyö: tieteenalat, organisaatiot, ohjelmat (mm. kansainvälinen joint degree -ohjelmat), yritykset, hankkeet, asiantuntijat jne. Hankkeen yhtenä tehtävänä on kansainvälistyminen ja verkostoituminen alan yritysten ja organisaatioiden kanssa. Oulun yliopiston METKA- ja TIEMA-projekteissa (Mediatuottajan maisteriohjelma, Tiedeviestinnän maisteriohjelma) jo luodut yhteydet hyödynnetään (esim. Nokia, Kaleva, YLE jne.). Yritysten, organisaatioiden ja hankkeiden asiantuntijoista muodostetaan projektin asiantuntija- ja kouluttajaverkosto. Tämän tyyppisen, alan osaajat kokoavan, koulutusta suunnittelevan, koulusta antavan sekä uutta, soveltavaa tutkimustietoa toimialasta hakevan hankkeen ja yhteistyön ovat jo etukäteen ilmoittaneet tarpeelliseksi mm. seuraavat tahot: SILE-projekti (Kauppa- ja teollisuusministeriö, Uudemaan TE-keskus), Mediakeskus POEM, Media Forumin koulutus- ja tutkimusryhmä, TAIK (Medialab) sekä Oulun yliopiston rehtorin asettama Sisältötuotantoryhmä. Kansainvälisiä tahoja mm. University of Middlesex (UK), University of Malta, University of Aarhus (Tanska), Luleå Tekniska Universitet (Ruotsi), EAVE (European Audiovisual Entrepreneurs). Yhteistyön yksityiskohdat määrittävät tapauskohtaisesti projektin aikana.

Hanke kutsuu koolle ohjausryhmän, jonka jäsenistö koostuu yliopiston eri tieteenalojen, rahoittajien ja elinkeinoelämän edustajista (mm. Oulun yliopisto: humanistinen tdk, taloustieteellinen tdk, tietojenkäsittelytieteet, koulutus- ja tutkimuspalvelut; OAMK; TAIK Medialab; KTM ja TE-keskukset, POEM, Media Forum ja yrittäjäedustukset).

4. Koulutus-, ohjelma- ja tiedonhankintapilotointi. Asiantuntijaverkostotyön lisäksi toimitaan yhteistyössä toimialan tarpeista nousevien hankkeiden, ohjelmien ja tuotteiden pilotoinnissa. Metka-hankkeessa aloitettua pilotointiyhteistyötä, koulutus- ja oppimateriaalin tallennusta ja digitointia jatketaan ja hyödynnetään virtuaali- ja mobiilioppimisessa. Virtuaalista oppimisympäristötyöskentelyä kehitetään Optimassa.

HANKKEEN TULOKSET

Hankkeen tuloksena syntyy

- 1) Korkeatasoinen, toimialan ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaava yliopistollinen, monitieteinen ja kansainvälinen opinto-ohjelma.
- 2) Viimeisintä alan tutkimustietoa.
- 3) Tutkija/kouluttaja- ja osaajaverkosto, jonka edustajien tehtävänä on jatkossa toimia alan (ja hankkeessa luotavan uuden koulutuksen) yliopistokouluttajina, tieteellisinä johtajina, tutkimusjohtajina, yritysasiantuntijoina ja -konsultteina

jne. (vrt. Helsingin yliopiston tutkijakollegiumin toimintaperiaatteet ja -tavoitteet).

- 4) Hankkeen aikana kehitellyt virtuaalikurssit ja muu oppimateriaali toimivat ohjelman jo valmiina kurssi- ja oppimateriaalireservinä, joita esimerkiksi hankkeen aikana koulutetun henkilökunnan on mahdollista jatkossa hyödyntää.

HANKKEEN VAIKUTUKSET

Hanke vaikuttaa sisältöjen ja teknologian rajapinnassa toimivien yritysten ja organisaatioiden yleiseen osaamistasoon, kasvuun ja kansainvälistymiseen. Lisäksi Oulun yliopiston toiminta laajenee uudelle, kasvavalle ja toimintaympäristöltään muuttuneelle alalle, jonka koulutus- ja tutkimustyöhön Oulun yliopistolla monitieteisenä korkeakouluna (humanistiset tieteet ja taideaineet, taloustieteet ja juridiikka, teknilliset tieteet kuten esimerkiksi tietojenkäsittelytiede ja digitaalinen media) on erinomaiset edellytykset. Hankkeessa annettava koulutus lisää toimialan asiantuntijoiden monialaista ammattitaitoa, asiantuntijuutta ja osaamista sekä yliopistoissa ja korkeakouluissa että liike-elämässä.

TALOUS JA BUDJETTI

Projektin talous hoidetaan Oulun yliopiston taloushallinnon osana. Projektista pidetään erillistä projektikirjanpitoa. Oulun yliopiston tilintarkastuksesta vastaa valtion talouden tarkastusvirasto. Hankkeen toiminta alkaa 1.1.2005 ja se kestää 28.2.2007 asti. Hankkeen kokonaisbudjetti on 472 000 euroa.

Rahoitussuunnitelma on seuraava:

	Vuosi 2005	Vuosi 2006	Vuosi 2007	Vuosi	Yhteensä (euroa)
HAETTAVA ESR- ja VALTION RAHOITUS Viranomaiset, joilta haetaan rahoitusta: 1. Oulun lääninhallitus 2. 3.	92 200	268 396	12 204		372 800
MUU JULKINEN RAHOITUS 4. Yhteensä (erittely ilmoitetaan erillisellä liitteellä)					
KUNTIEN RAHOITUS 5. Kuntien maksamat osallistumismaksut 6. Muu kuntien rahoitus	23 300	67 104	2 796		93 200

YKSITYINEN RAHOITUS					
7. Yksityisten maksamat osallistumismaksut					
8. Muu yksityinen rahoitus		6 000			6 000
PROJEKTIN TULOT					
9. Projektin tulot					
1-9 RAHOITUS TOTEUTTAJAN MAKSAMIIN KUSTANNUKSIIN YHTEENSÄ	115 500	335 500	15 000		466 000

KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	115 500	335 500	15 000		466 000
RAHOITUS YHTEENSÄ	115 500	335 500	15 000		466 000

TIEDOTUSSUUNNITELMA, TULOSTEN HYÖDYNTÄMIS- JA LEVITTÄMISSUUNNITELMA

Projektille laaditaan yhteistyössä Oulun yliopiston viestintäpalveluiden kanssa tiedotussuunnitelma.

Tiedotussuunnitelmassa huomioidaan mm. alan yritykset, tiedotusvälineet, alueiden asukkaat, sisältötuottajat, alueen yritykset ja organisaatiot, yliopistot ja muut oppilaitokset, muut sidosryhmät. Projektille tehdään mm. painettuja esitteitä, www-sivut ja muuta esittelymateriaalia. Mediaa varten laaditaan ja toimitetaan mediatiedotteet projektin tärkeimmistä vaiheista. Projekti järjestää tilaisuuksia, jotka on tarkoitettu koko toimialalle ja sidosryhmille. Projektin kaikissa tiedotteissa ja tilaisuuksissa käytetään ESR-logoa. Projektin sisäisinä tiedotuskanavina ja oppimiseksi työskentely-ympäristöinä käytetään Optimaa ja mobiileja päätelaitteita.

Projektin alussa laaditaan yksityiskohtainen tulosten hyödyntämis- ja levittämissuunnitelma ja arvioidaan hankkeen hyödynnettävyys laajemminkin. Tulosten hyödynnettävyys- ja levittämissuunnitelmaa käsitellään myös tiedotussuunnitelmassa.

RISKIANALYYSI

Hankkeessa on mukana hyvin monenlaisia toimijoita, joiden lähtökohdat ja ajattelumallit poikkeavat paljon toisistaan. Tekniikan, liiketaloustieteen, juridiikan ja humanististen alojen tietämystä yhdistävä hanke on haastava jo siksi, että ne lähestyvät sisällöntuotantoa ja sisältöliiketoimintaa eri näköaloista. Kuitenkin alojen tietämystä yhdistävä hanke lisää merkittävästi toimialalla tarvittavaa laaja-alaista osaamista. Kaikki edellä mainitut osa-alueet tulisi taitaa riittävän hyvin, jotta alalla toimivilla olisi menestymisen mahdollisuuksia ja itse ala kehittyisi.

Erityisesti Oulun seudulla sisältötuotannon alueista vahvuus on alueen teknologisessa osaamisessa ja tieto-aidossa. Toisaalta osaamisen yksipuolisuus on mielletty esim. TE-keskuksen arvouden mukaan alueemme heikkoudeksi. Korkealaatuista teknistä osaamista löytyy, mutta tämän yhdistäminen sisällölliseen osaamiseen sekä myynti- ja markkinointitaitoihin toimii heikosti. Myös teknologian ja liike-elämän malleja tuntevia sisällön ammattilaisia on liian vähän. Oulun onkin linjannut kasvusopimuksessaan sisältö- ja mediaklusterin yhdeksi kasvualueeksi.

Haaste on myös uuden, monitieteisyyteen vahvasti perustuvan alan tiedepohjamäärittelyssä. Perinteiset tavat määritellä koulutus- ja tutkimusalan tiedeperustaisuutta eivät päde sisältöliiketoiminnan koulutussuunnittelussa. Tarvitaan uusia työkaluja, uusia tieteellisen ajattelun malleja, teorian kehittämistyötä sekä metodologista erittelyä.

Sisältöliiketoiminnan alueella nopeat muutokset asettava perinteiselle koulutukselle haasteita, joihin on vaikea vastata. Koulutuksen painopiste on liian usein jo vanhentuneissa sisällöissä. Sekä hankkeen että suunniteltavan koulutusohjelman tulisi olla toimiva ja joustava niin henkilökohtaisten oppimissuunnitelmien kuin sisältöjenkin tasolla.

Hankkeeseen valittavilta asiantuntijoilta edellytetään paitsi oman osa-alueensa erityistuntemusta, myös sitoutumista. Uhkana on, että osaavia, toimialan osa-alueiden erityisasiantuntijoita, jotka kykenevät laaja-alaiseen tutkimukseen, on liian vähän. Toisaalta tällaisten osaajien puute myös vahvistaa pysyvän opinto-ohjelman tarpeellisuutta. Asiantuntijaryhmän lisäksi ohjausryhmän sitouttaminen kehitystoimintaan uudella tavalla on haasteellista.

HANKKEEN YHTEYSHENKILÖT

Sanna Karkulehto
projektipäällikkö
08-553 3338
040-841 6819
sanna.karkulehto@oulu.fi

Jetta Eklöf
Projektikoordinaattori
08-553 3338
jetta.eklof@oulu.fi